

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Marianny Reiffovej a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa **J. G.**, bývajúceho v Č. B., V. č. X., proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul.29.augusta č.8, o úrazovú rentu, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12. septembra 2007, č.k. 20 Sd 579/2006 - 38, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 12.septembra 2007, č.k. 20 Sd 579/2006 – 38, **p o t v r d z u j e .**

Účastníci **nemajú** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 12. septembra 2007, č.k. 20 Sd 579/2006 – 38, zrušil rozhodnutie odporkyne z 20. septembra 2006 číslo X., rozhodnutie odporkyne z 20. septembra 2006 č.X. (správne číslo X.) a rozhodnutie odporkyne z 20. septembra 2006 číslo X. a vec jej vrátil na ďalšie konanie, pričom navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že uvedenými rozhodnutiami odporkyňa podľa § 293b zák.č.461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len

„zákon o sociálnom poistení“) od 1.januára 2005 zvýšila úrazovú rentu navrhovateľa vo výške 351 Sk mesačne o 7,54%, teda o 27 Sk. Mesačne mu od uvedeného dňa vyplácala spolu sumu 378 Sk mesačne, od 1. júla 2005 sumu 417 Sk mesačne a od 1. júla 2006 sumu 442 Sk mesačne na základe zákonných zvýšení. Krajský súd dospel k záveru, že z preskúmaných rozhodnutí nemožno zistiť, ako odporkyňa zistila výšku úrazovej renty, vyplacanej po 1.januári 2004 a či od účinnosti zákona o sociálnom poistení, t.j. od 1.januára 2004 bolo začaté konanie, v ktorom došlo k zmene výšky úrazovej renty, ktorá sa do 31.decembra 2003 vyplácala ako náhrada za stratu na zárobku vo výške 7597 Sk. Podľa názoru krajského súdu je pre posúdenie veci rozhodujúce rozhodnutie, ktorým došlo k zníženiu úrazovej renty od 1.januára 2004 a v prípade, ak je toto rozhodnutie nepreskúmateľné, potom je nepreskúmateľné i rozhodnutie o zvýšení úrazovej renty od 1.januára 2005.

Rozsudok napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. Namietla, že krajský súd rozhodol o zrušení neexistujúceho rozhodnutia, lebo rozhodnutia o zvýšení úrazovej renty z 28.februára 2005 má číslo X.. Poukázala na znenie § 272 ods.3 zákona o sociálnom poistení a namietala, že nemá právny základ na rozhodnutie o nárokoch, o ktorých bolo rozhodnuté pred účinnosťou zákona o sociálnom poistení. Vzhľadom na to, že podľa zistenia pobočky Sociálnej poisťovne Banská Bystrica zamestnávateľ vyplácal navrhovateľovi náhradu za stratu na zárobku v nesprávne určenej výške, prišlo k prepočtu tejto náhrady, takže od 1.januára 2004 bola úrazová renta vyplácaná v sume zistenej po prepočítaní. Odporkyňa teda nevydala žiadne rozhodnutie o znížení úrazovej renty, iba určila výšku náhrady patriacej pred 1.januárom 2004, ktorá bola potom transformovaná na úrazovú rentu. Z uvedených dôvodov žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Navrhovateľ žiadal rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť ako vecne správny.

Najvyšší súd ako súd odvolací (§ 250s ods.2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné.

Podľa § 272 ods.3 prvej vety zákona o sociálnom poistení náhrada za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a náhrada za stratu na dôchodku, ktoré sa vyplácali k 31. decembru 2003, a nárok

na ich výplatu trvá aj po tomto dni, sa považujú od 1. januára 2004 za úrazovú rentu, a to v sume, v akej patrili do 31. decembra 2003.

Medzi účastníkmi konania nebolo sporné, že navrhovateľovi bola k 31. decembru 2003 vyplácaná náhrada za stratu na zárobku a že nárok na jej výplatu trval aj po tomto dni (viď. čl. 50 až 52 súdneho spisu).

Z § 272 ods.3 zákona o sociálnom poistení vyplýva, že v prípade vyplácania náhrady za stratu na zárobku k 31. decembru 2003 a nároku na jej výplatu aj po tomto dni sa úrazová renta vypláca v sume, v akej patrila k 31. decembru 2003. Pokiaľ sa hovorí o „sume, v akej patrila do 31. decembra 2003“, je v danom prípade potrebné za túto sumu považovať sumu v akej bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná, lebo výška náhrady k 31. decembru 2003 nebola medzi navrhovateľom a jeho zamestnávateľom sporná. Odporkyňa bola preto bez ďalšieho povinná prevziať výplatu úrazovej renty vo výške, v ktorej bola náhrada vyplácaná k 31. decembru 2003 a znova posudzovať nárok na jej poskytovanie alebo meniť jej výšku by mohla len v prípade zmeny pomerov.

Zo žiadneho ustanovenia zákona o sociálnom poistení totiž odporkyňa nevyplýva oprávnenie prepočítavať výšku náhrady za stratu na zárobku vyplácanú k 31. decembru 2003 (t.j. za obdobie pred účinnosťou zákona o sociálnom poistení) a úrazovú rentu vyplácať od 1. januára 2004 v nižšej sume ako bola vyplácaná aj bez sporu medzi navrhovateľom a zamestnávateľom k 31. decembru 2003. Prepočítanie, ktoré vykonala odporkyňa je v skutočnosti rozhodovaním o výške dávky pred 1. januárom 2004 a na takéto rozhodovanie odporkyňa nie je oprávnená.

Navyše prepočítanie výšky náhrady len faktickým postupom odníma účastníkovi právo na súdnu ochranu a zo žiadneho zákonného ustanovenia odporkyňa právo na nové prepočítanie výšky náhrady nevyplýva. Takýto postup odporkyne je v rozpore s čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má nárok na súdnu ochranu.

Možno zdôrazniť, že záväzným podkladom pre odporkyňu pri prevzatí výplaty náhrady za stratu na zárobku (považovanej po 1. januári 2004 za rentu) môže byť právoplatný rozsudok súdu v prípade, ak už o výške náhrady rozhodol súd, alebo dohoda

medzi zamestnávateľom a zamestnancom (ktorá môže byť písomná, ale aj ústna, prípadne urobená mlčky).

Pre odporkyňu je rovnako záväzný výrok rozsudku, ako pre účastníkov konania, a ako aj pre všetky orgány štátu, alebo pre osoby, ktorým štát zveril rozhodovanie na úseku verejnej správy (odporkyňa je pritom osobou, ktorej štát rozhodovanie na úseku verejnej správy zveril zákonom). Len zrušenie výroku rozsudku súdu spôsobom, uvedeným v procesných predpisoch je možné výrok právoplatného rozsudku súdu zrušiť alebo zmeniť.

Rovnaké účinky, ako právoplatný rozsudok má aj dohoda účastníkov, ktorá je pre nich tiež záväzná (ak zákon nepredpisuje iné náležitosti) od okamihu, kedy sa jej účastníci zhodli na jej obsahu.

V konkrétnej veci odporkyňa nepreukázala, že by došlo k zrušeniu dohody alebo rozhodnutia o výške náhrady za stratu na zárobku.

Nedovolený je preto postup odporkyne, ak ako orgán verejnej správy (právnická osoba na ktorú štát preniesol výkon štátnej správy) svojim konaním nerešpektuje dohodu účastníkov (alebo právoplatné rozhodnutie súdu, ak bolo o náhrade prípadne rozhodnuté). Takýmto konaním odporkyňa vytvára podmienky pre vykonanie kontrolných opatrení zo strany štátu s dôsledkami, ktoré kontrolné opatrenia môžu mať za následok.

Odporkyňa 1. januára 2004 vstúpila do práv a povinností zamestnávateľa navrhovateľa, ktorý zodpovedal za pracovný úraz, nemohla preto jednostranným právnym úkonom meniť obsah zmluvy o odškodnení pracovného úrazu. Ak sa domnievala, že dohoda medzi zamestnávateľom a pracovníkom o odškodnení pracovného úrazu (alebo choroby z povolania) nezodpovedala zákonu, mohla sa s návrhom na vyslovenie neplatnosti takejto zmluvy obrátiť na súd, ktorý je oprávnený o jej neplatnosti rozhodovať. Len súdnym rozhodnutím mohla dosiahnuť iné odškodnenie pracovného úrazu, než je to, na ktorom sa účastníci dohodli.

Takýto dôkaz (súdne rozhodnutie o neplatnosti dohody o výške náhrady za stratu na zárobku) o nesprávnej výške poskytovanej náhrady však odporkyňa nepredložila, preto

nemožno zistiť, na základe akej právne významnej skutočnosti nevychádzala z výšky náhrady, na ktorú mal navrhovateľ k 31. decembru 2003 nárok.

Nemožno pritom opomenúť skutočnosť, že aktívne legitimovaná na podanie návrhu na vyslovenie neplatnosti dohody o výške náhrady je len odporkyňa, lebo len ona môže mať právny záujem na vyslovení neplatnosti takejto dohody. Navrhovateľ by žalobou o jej neplatnosť nemohol dosiahnuť ochranu svojich práv, ale práve naopak, výrokom súdu o jej neplatnosti by mohol byť len ukrátený. Nemôže mať preto právny záujem na podaní žaloby a nie je preto osobou, ktorá je oprávnená domáhať sa v konaní o vyslovenie neplatnosti dohody o poskytovanej náhrade súdnej ochrany .

Podľa § 293b zákona o sociálnom poistení úrazová renta a pozostalostná úrazová renta vyplácané pred 1. januárom 2005 sa zvyšujú od 1. januára 2005 o 7,54% sumy úrazovej renty alebo pozostalostnej úrazovej renty vyplácanej ku dňu zvýšenia.

Výška náhrady za stratu na zárobku vyplácaná k 31. decembru 2003 je rozhodujúca pre určenie základu pre zvýšenie úrazovej renty od 1. januára 2005 podľa § 293b zákona o sociálnom poistení.

Vzhľadom na to, že z predloženého administratívneho spisu odporkyne nie je zrejmé, v akej výške bola náhrada za stratu na zárobku navrhovateľovi vyplácaná k 31. decembru 2003, odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie o zvýšení úrazovej renty od 1. januára 2005 je nepreskúmateľné.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne zadovážiť si dostatok podkladov pre zistenie výšky, v akej bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná k 31. decembru 2003, v tejto výške ju od 1. januára 2004 považovať v zmysle § 272 ods.3 zákona o sociálnom poistení za úrazovú rentu a aj vyplácať. O zvýšení úrazovej renty podľa § 293b zákona o sociálnom poistení od 1. januára 2005 rozhodne znovu, pričom zvýšenia o príslušné percentá odvodí od sumy, v akej bola náhrada za stratu na zárobku vyplácaná k 31. decembru 2003 (nie až po tomto dni).

Odvolací súd preto podľa § 219 OSP rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal, lebo odporkyňa nebola v konaní úspešná a navrhovateľovi v odvolacom konaní trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. februára 2009

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Mária Kráľová